

การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการจัดการเรียน
การสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ*

A COMPLETE NEEDS ASSESSMENT OF THE IMPLEMENTATION OF
THE ENGLISH MEDIUM INSTRUCTION PROGRAM UNDER THE BASIC
EDUCATION CORE CURRICULUM IN SCHOOLS UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
SAMUT PRAKARN

นนทวัฒน์ ทองคำมา¹, อำภาพรณ ตันตินาครกุล² และ บุญจันทร์ สีสันต์³

Nonthawat Thongkhumba¹, AmpapanTuntinakhongul² and Boonchan Sisan³

¹⁻³คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

¹⁻³School of Industrial Education and Technology,

King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Thailand

Corresponding Author's Email: nonthawat@prakan.ac.th

วันที่รับบทความ : 14 พฤษภาคม 2026; วันแก้ไขบทความ 21 พฤษภาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 23 พฤษภาคม 2569

Received 14 May 2026; Revised 21 May 2026; Accepted 23 May 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง
ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนใน

Citation:

* นนทวัฒน์ ทองคำมา, อำภาพรณ ตันตินาครกุล และ บุญจันทร์ สีสันต์. (2569). การประเมินความต้องการจำเป็นแบบ
สมบูรณ์ของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(4), 1602-1615.

Nonthawat Thongkhumba, AmpapanTuntinakhongul and Boonchan Sisan. (2026). A Complete Needs
Assessment Of The Implementation Of The English Medium Instruction Program Under The Basic
Education Core Curriculum In Schools Under The Secondary Educational Service Area Office
Samut Prakarn. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(4), 1602-1615.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และ 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องด้วยประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดเล็ก ผู้วิจัยทำการศึกษาจากประชากรทั้งสิ้นจำนวน 312 คน เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 312 คน จาก 11 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าแบบตอบสนองคู่มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง .60 – 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นในสภาพที่เป็นจริงเท่ากับ .978 และสภาพที่คาดหวังเท่ากับ .965 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) และสภาพที่คาดหวังของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) และ 2) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านนโยบาย กลยุทธ์ และการบริหารจัดการ ($PNI_{modified} = 0.2295$) รองลงมาคือ ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.2218$) และด้านที่ 3 ด้านคุณภาพผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.2201$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น, การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ, โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

Abstract

The purposes of this study were to: 1) study the current and expected states of the implementation of the English Medium Instruction Program under the Basic Education Core Curriculum in schools under the Secondary Educational Service Area Office Samutprakarn; and 2) study the priority needs for the implementation of the English Medium Instruction Program under the Basic Education Core Curriculum in schools under the Secondary Educational Service Area Office Samutprakarn. This was a quantitative research study. Due to the small population size, the researcher studied the entire population of 312 individuals to minimize sampling error, consisting of school administrators and foreign languages department teachers from 11 schools. The research instrument was a 34-item, 5-level dual-response rating scale questionnaire. The item-objective congruence (IOC) index ranged from .60 to 1.00, and the reliability coefficient was .978 for the current state and .965 for the expected state. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}).

The research findings were as follows: 1) the current state of the implementation of the English Medium Instruction Program under the Basic Education Core Curriculum in schools under the Secondary Educational Service Area Office Samutprakarn was at a high level ($\bar{x} = 3.70$), and the expected state of the implementation of the English Medium Instruction Program under the Basic Education Core Curriculum in schools under the Secondary Educational Service Area Office Samutprakarn was at the highest level ($\bar{x} = 4.53$). 2) The priority needs assessment for the implementation of the English Medium Instruction Program under the Basic Education Core Curriculum in schools under the Secondary Educational Service Area Office Samut Prakarn indicated that the aspect with the highest need was Aspect 1: Policy, Strategy, and Management ($PNI_{\text{modified}} = 0.2295$), followed by Aspect 2: Curriculum, Learning Management, Measurement,

and Evaluation ($PNI_{\text{modified}} = 0.2218$), and Aspect 3: Learner Quality ($PNI_{\text{modified}} = 0.2201$), respectively.

Keywords: Needs Assessment, Implementation of the English Medium Instruction Program under the Basic Education Core Curriculum, Schools under the Secondary Educational Service Area Office Samutprakarn

บทนำ

การจัดการศึกษาไทยยึดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาศักยภาพตนเองได้อย่างเต็มที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นทักษะหลักที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับสากล นอกจากนี้ยังมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG 4) ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาที่มีคุณภาพ

แม้จะมีการบรรจุภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตร แต่ระดับความสามารถของคนไทยยังคงจัดอยู่ในกลุ่ม "ต่ำมาก" อันดับที่ 106 จาก 116 ประเทศ ในปี 2024 ตามดัชนี EF EPI (Education First, 2024) โดยมีสาเหตุหลัก 3 ประการ คือ 1) การเรียนการสอนเน้นไวยากรณ์และการท่องจำมากกว่าการสื่อสาร 2) ครูผู้สอนขาดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในฐานะสื่อกลางการสอน (EMI) และ 3) ขาดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาจริง ขณะที่การดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในภาพรวมยังประสบปัญหาด้านโครงสร้างบริหารที่ล่าช้าและขาดความชัดเจนในตัวหลักสูตร

ด้วยสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Completed Need Assessment) ตามแนวคิดของสุวิมล ว่องวาณิช (2562) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการระบุความแตกต่างระหว่างสภาพความคาดหวังกับสภาพปัจจุบัน (needs identification) การศึกษาวิเคราะห์สาเหตุ (needs analysis) และการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา (needs solution) มาใช้ในการระบุความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ซึ่ง

ประโยชน์ที่ได้รับจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการใช้ในการวางแผนให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและบรรลุมাত্রฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

1.1 นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ด้วยภาษาอังกฤษ เป็นภาษาสากลที่มีการใช้อย่างแพร่หลายมากที่สุดภาษาหนึ่ง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนไทยให้มีสมรรถนะทางภาษาสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยใช้กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR) และแนวทางการสอนแบบสื่อสาร (CLT) เป็นกรอบแนวคิดหลัก ควบคู่กับการส่งเสริมโครงการพิเศษ อาทิ English Program (EP), Mini English Program (MEP), International Program (IP), English Bilingual Education (EBE) และ English for Integrated Studies (EIS) ตลอดจนการจัดห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษและการสอนสนทนาภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มโอกาสและเวลาในการเรียนรู้ตามศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องผ่านการประเมิน การอบรม และการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษานำไปปรับใช้ตามบริบทและศักยภาพของแต่ละ

ละพื้นที่ อันจะทำให้การขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปภาษาอังกฤษเกิดประสิทธิภาพสูงสุดและบรรลุเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

1.2 นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ตั้งแต่ระดับก่อนประถมจนถึงมัธยมศึกษาเพื่อยกระดับทักษะภาษาอังกฤษสู่มาตรฐานสากล โดยเป็นทางเลือกที่จัดการสอนในบางรายวิชาและยกเว้นวิชาที่เกี่ยวกับความเป็นไทย สถานศึกษาที่ดำเนินการต้องขออนุมัติโครงการ บริหารทรัพยากรให้เอื้อต่อหลักสูตรปกติ ควบคู่กับการรักษาความเป็นไทย หากเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมต้องจัดสรรอย่างน้อยร้อยละ 3 เป็นทุนสำหรับนักเรียนทั่วไปที่มีความสามารถ และจำกัดผู้เรียน 20-30 คนต่อห้อง เพื่อรักษามาตรฐาน สถานศึกษาต้องคัดกรองครูอย่างเข้มงวด โดยครูต่างชาติต้องมีทักษะระดับเจ้าของภาษาและผ่านการอบรมวัฒนธรรมไทย ส่วนครูไทยต้องผ่านเกณฑ์ทดสอบสากล (เช่น TOEFL 550 หรือ IELTS 5.5 ขึ้นไป) และทุกคนต้องมีวุฒิวิชาชีพครู พร้อมจัดเตรียมสื่อและห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย การวัดประเมินผลต้องเทียบเคียงกับมาตรฐาน CEFR โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดคอยกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

1.3 มาตรฐานการจัดการศึกษาตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program)

การประกันคุณภาพการศึกษาโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ (English Program: EP) เป็นกลไกสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางในการควบคุม กำกับดูแล และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีเกณฑ์ประเมิน 3 ด้าน 7 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ (รวม 100 คะแนน) ได้แก่ ด้านที่ 1 นโยบาย กลยุทธ์ และการบริหารจัดการ (25 คะแนน) เน้นวิสัยทัศน์ ผู้บริหาร แผนพัฒนา สภาพแวดล้อม และศักยภาพครู ด้านที่ 2 หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล (35 คะแนน) เน้นใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อหลัก จัดกิจกรรมหลากหลาย และวัดผลเทียบมาตรฐานสากล (CEFR) และด้านที่ 3 คุณภาพนักเรียน (40 คะแนน) ซึ่งมีสัดส่วนคะแนนสูงสุด มุ่งให้ผู้เรียนเป็นเลิศทางวิชาการ คะแนนระดับชาติสูงกว่าค่าเฉลี่ย ทักษะ

ภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์สากล มีภาวะผู้นำ ทักษะเทคโนโลยี และดำรงความเป็นไทยควบคู่กับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างกลมกลืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้นำวิธีการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของ สุวิมล ว่องวานิช (2562) มาใช้ในการการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยการระบุความต้องการจำเป็น (need identification) โดยจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วยการใช้วิธี Priority Needs Index (PNI_{modified}) หาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) และหารด้วยค่าสภาพที่ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (D)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ และ 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 11 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 312 คน เนื่องจากประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดเล็ก ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาจากประชากรทั้งสิ้นจำนวน 312 คน เพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ, 2567)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบตอบสนองคู่มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง ของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย อายุ ตำแหน่ง โรงเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน รวมจำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ด้วยรูปแบบแบบตอบสนองคู่ (dual-response format) ประกอบด้วย 3 ด้าน จำนวน 34 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 นโยบาย กลยุทธ์ และการบริหารจัดการ จำนวน 14 ข้อ

ด้านที่ 2 หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จำนวน 10 ข้อ

ด้านที่ 3 คุณภาพนักเรียน จำนวน 10 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มเทียบเคียงจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งต้องผ่านเกณฑ์ 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเครื่องมือมีคุณภาพพร้อมนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงได้

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากประชากรจำนวน 312 คนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จาก 11 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 312 ฉบับ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากประชากรกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติแบบบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) (พรณี ลีกิจวัฒนะ, 2555) และวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังตามสูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) โดยการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่เป็นจริง (D) หาดด้วยค่าสภาพที่เป็นจริง (D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพที่เป็นจริงและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (สุมิตล ว่องวานิช, 2562) ของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่า $PNI_{modified}$ รายด้าน

ด้าน	รายการ	D	S.D.	I	S.D.I	$PNI_{modified}$	ลำดับ
ด้านที่ 1	นโยบาย กลยุทธ์ และ การบริหารจัดการ	4.5205	0.5003	3.6767	0.5584	0.2295	1
ด้านที่ 2	หลักสูตรการจัดการ เรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล	4.5362	0.4995	3.7125	0.5090	0.2218	2
ด้านที่ 3	คุณภาพผู้เรียน	4.5458	0.4985	3.7256	0.5053	0.2201	3
	รวม	4.5341	0.4994	3.7049	0.5242	0.2238	-

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่า สภาพที่คาดหวัง (D) อยู่ใน

ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$) และสภาพที่เป็นจริง (I) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) มีค่า PNI_{modified} รวม = 0.2238 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ 1 นโยบาย กลยุทธ์ และการบริหารจัดการ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.2295$) รองลงมาคือด้านที่ 2 หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.2218$) และ ด้านที่ 3 คุณภาพผู้เรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.2201$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่า PNI_{modified} ทั้ง 34 ข้อพบองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 10 อันดับดังข้อมูลต่อไปนี้

1. สถานศึกษามีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ครู ผู้ปกครอง ชุมชน) ในการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของโครงการ English Program ($D = 4.6218$, $I = 3.6474$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2671$)

2. สถานศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ประกอบด้วยกิจกรรม และโครงการย่อยที่พัฒนาคุณภาพโครงการ English Program ($D = 4.5833$, $I = 3.618$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2666$)

3. สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การคัดเลือกครูผู้สอนชาวต่างชาติอย่างชัดเจนและเข้มงวด โดยตรวจสอบคุณสมบัติทางการศึกษาและใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ถูกต้องจากประเทศต้นทางและ/หรือประเทศไทย ควบคู่กับการประเมินสมรรถนะการสอนผ่านการสาธิตการสอน (teaching demonstration) และการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในห้องเรียน ก่อนว่าจ้างทุกครั้ง ($D = 4.5481$, $I = 3.6058$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2613$)

4. สถานศึกษามีโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ของสาระวิชาต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษ ($D = 4.6314$, $I = 3.7179$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2457$)

5. สถานศึกษามีโครงสร้างหลักสูตรรายวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มเติมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและทักษะด้านวิชาการของนักเรียนในโครงการเพื่อนำไปใช้ในการเรียนและใช้ในชีวิตประจำวัน ($D = 4.5801$, $I = 3.6795$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2448$)

6. นักเรียนในโครงการมีพัฒนาการด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่างๆ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียน ($D = 4.6442$, $I = 3.7436$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2406$)

7. นักเรียนในโครงการมีผลคะแนนทดสอบระดับชาติในสาระการเรียนรู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ และมีแนวโน้มพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ($D = 4.5865$, $I = 3.7019$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2389$)

8. สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูผู้สอนในโครงการได้รับการอบรมรูปแบบการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ หรือกระบวนการการวัดประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนชาวต่างชาติและครูไทยทำกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ร่วมกัน ($D = 4.4872$, $I = 3.6378$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2335$)

9. ครูผู้สอนใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้อย่างทันสมัยและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ตลอดจนจัดการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้เครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ (MOU) ($D = 4.4936$, $I = 3.6506$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2309$)

10. สถานศึกษาวางแผนการใช้งบประมาณของโครงการแบบมีส่วนร่วมผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และมีการเบิกจ่ายงบประมาณภายในโครงการด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ ($D = 4.5353$, $I = 3.6923$, $PNI_{\text{modified}} = 0.2283$)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขอเสนออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานในปัจจุบันของสถานศึกษามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.7049$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนที่ดีในระดับหนึ่งแล้ว ทว่าสภาพที่คาดหวังกลับอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.5341$) ส่งผลให้เกิดช่องว่างความต้องการจำเป็น ($PNI_{\text{modified}} = 0.2238$) ในทุกด้าน ประเด็นนี้สามารถอภิปรายได้ว่า โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษนั้นเป็นโครงการที่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีความคาดหวังสูงมาก ทั้งในแง่ของความคุ้มค่าและคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานสากล ดังนั้น แม้สถานศึกษาจะทำได้ดีแล้ว แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้รับบริการ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่ง

2. เมื่อวิเคราะห์เจาะลึกถึงองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรก พบว่าล้วนอยู่ในด้านนโยบาย กลยุทธ์ และการบริหารจัดการทั้งสิ้น ได้แก่ อันดับที่ 1 สถานศึกษามีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ ($PNI_{modified} = 0.2671$) อันดับที่ 2 สถานศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ประกอบด้วยกิจกรรมและโครงการย่อยที่รองรับอย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified} = 0.2666$) และอันดับที่ 3 สถานศึกษากำหนดเกณฑ์การคัดเลือกครูผู้สอนชาวต่างชาติอย่างชัดเจนและเข้มงวด โดยตรวจสอบคุณสมบัติ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากประเทศต้นทางหรือประเทศไทย และต้องมีการประเมินสมรรถนะผ่านการสาธิตการสอน (teaching demonstration) ก่อนว่าจ้างทุกครั้ง ($PNI_{modified} = 0.2613$) ประเด็นเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาต้องการการบริหารแบบมีส่วนร่วม การวางแผนเชิงรุกที่นำไปปฏิบัติได้จริง และการคัดกรองบุคลากรที่รัดกุมมากกว่าการสั่งการจากเบื้องบนเพียงอย่างเดียว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยภาพรวม พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) ในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม สภาพที่คาดหวังกลับอยู่ในระดับมากที่สุด ส่งผลให้เกิดความต้องการจำเป็นในการพัฒนาในทุกด้าน เนื่องจากเป็นโครงการที่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม มีความคาดหวังสูงมากในแง่ของความคุ้มค่าและคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานสากล เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านนโยบาย กลยุทธ์ และการบริหารจัดการ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด โดยเฉพาะในองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมีแผนพัฒนาคุณภาพที่มีโครงการย่อยรองรับ และการคัดเลือกครูต่างชาติอย่างเข้มงวด ผลวิจัยได้ชี้ให้เห็นและเสนอแนะแนวทางว่า สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบจากการสั่งการจากเบื้องบน มาสู่การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การวางแผนเชิงรุกที่นำไปปฏิบัติได้จริง และมีระบบการคัดกรองบุคลากรที่รัดกุม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่ง **ข้อเสนอแนะจากการวิจัย** การจัดการศึกษาในโครงการฯ สถานศึกษาต้องควบคุมคุณภาพครูผู้สอนอย่างเข้มงวด จำกัดขนาดชั้นเรียน จัดเตรียมสื่อให้พร้อม และแบ่งรายได้เป็นทุนการศึกษา ควบคู่ไปกับการรักษาความเป็นไทยภายใต้การกำกับ

ดูแลของต้นสังกัดอย่างเป็นระบบ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมสำหรับโครงการ English Program เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดึงดูดชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษแนบท้ายคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่วท1065/2544 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2544. เรียกใช้เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2568 จาก <http://english.obec.go.th/english/2013/index.php/th/component/attachments/download/189>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. เรียกใช้เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2568 จาก https://academic.obec.go.th/download/obec_book_teacher/basic_education_core_curriculum/051024%20_Nayobai%20Kan%20Patirup%20Kan%20Rian%20Kan%20Son%20Phasa%20Angkrit.pdf
- พรณี ลีกิจวัฒน์. (2555). วิธีการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). แนวทางการนำมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program) สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา. เรียกใช้เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2568 จาก <http://english.obec.go.th/english/2013/index.php/en/2012-08-08-10-26-04/65-english-program>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. เรียกใช้เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2568 จาก <https://sesaosp.go.th/?p=3384>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

EF Education First. (2024). *EF English proficiency index: A ranking of 116 countries and regions by English Skills*. เรียกใช้เมื่อ 14 กรกฎาคม 2568 จาก <https://www.ef.com/assetscdn/WBlwqRdJvcDbcRMd/cefcom-episite/reports/2024/ef-epi-2024-english.pdf>